

Jazyková příprava žáka na výuku čtení

Mgr. Veronika Najvarová

Etapy výuky prvopočátečního čtení

---

1. Etapa jazykové přípravy žáků na čtení
Předslabikářové období
  2. Etapa slabičně analytického způsobu čtení
Slabikářové období
  3. Etapa plynulého čtení slov
Poslabikářové období
-

Analyticko-syntetická metoda

- # Vychází z mluveného slova
- # Hlásku vyvozujeme ze slova
- # S vyvozenou hláskou spojujeme písmeno
- # Čteme slabiky a slova, která toto písmeno obsahují
- # Využíváme analýzu a syntézu

Etapa jazykové přípravy žáků na
čtení

Předslabikářové období

Příprava na nácvik čtení a psaní

- # Kultura mluvené řeči
- # Rozvoj dechové techniky
- # Rozvoj zrakového vnímání
- # Rozvoj sluchového vnímání
- # Rozvoj slovní zásoby
- # Rozvoj grafomotoriky

Kultura mluvené řeči

- # Komunikativní funkce jazyka
- # Srozumitelnost jazykových projevů
  - Cvičení hlasová – posazení a znělost hlasu
  - Cvičení artikulace.
- # Formou her

Dechová cvičení

- # Správný nádech – výdech, i v HV
- # Cvičení nádechu
- # Cvičení výdechu (zpomalení, prodloužení)

■ **Holka modrooká neseďávej u potoka,
holka modrooká neseďávej tam.
V potoce se voda točí, podemele tvoje oči,
holka modrooká neseďávej tam!**

Hlasová cvičení a výrazové prostředky

- # Rytmus
  - # Intonace
  - # Výška
  - # Dynamika
  - # Barva
-

Rozvoj artikulačních dovedností

- # Zbavují žáky potíží s výslovností a vytváří správný průběh mluveného projevu
  - Had, fouká vítr, sova, zlý pes, volání na kočku, tiše!, jede vlak...

Cvičení jazyka, mluvidel a rtů

- # Čištění zubů
- # Olizování
- # Mlaskání
- # Špulení rtů
- # Pískání
- # Žvýkání

Hry k rozvoji artikulace

Věnujeme pozornost i mimice a gestikulaci

- Hádka – per tuto, per tamto
- Rozhovory – smutné (ach ach, mň mň)
veselé (cha cha, chi chi)
zlé (bru bru)
- Na němého – výrazná artikulace

Rozvoj zrakového vnímání

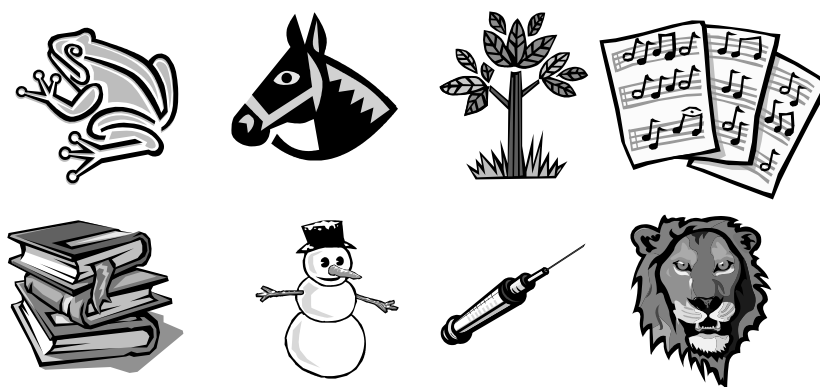

- # Pohyb očí z leva doprava, shora dolů
- # Ve vymezené době zachytit stále větší počet objektů
- # Rozlišování prvků ve skupinách
- # **Pravolevá orientace**
- # **Ovládání očních pohybů**
- # **Optická pozornost, postřeh, diferenciac**

Hry a cvičení - zrak

- # Mozaiky
- # Schovaná písmenka
- # Dokreslování obrázků
- # Spojování stejných tvarů
- # Hledání rozdílů – na obrázcích, ve tvarech
- # Kimovy hry

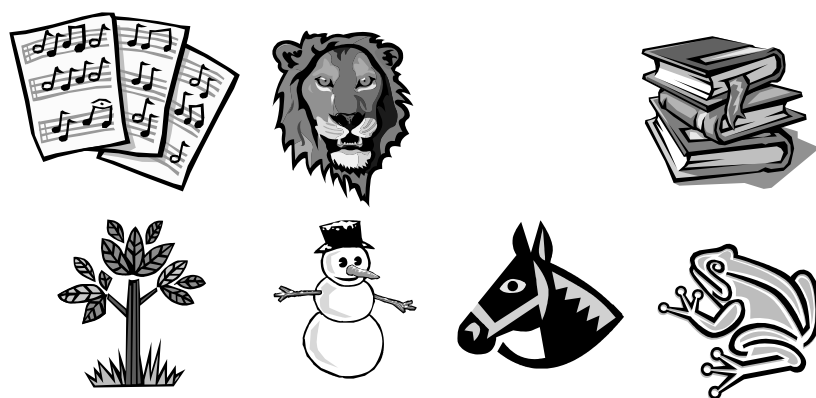
Kimova hra

Co se změnilo?

Co nám chybí?

Učebnice

---

1. Využívá učebnice cvičení k rozvoji zrakového vnímání?
2. Obměňují se cvičení?
3. Jaká cvičení jsou využívána?
4. Jakých ilustrací bylo využito?

Rozvoj sluchového vnímání

- # Cvičení fonematického sluchu
- # Rozlišování výšky tónů a zvuků
- # Rozlišování hlásek nebo skupin hlásek
- # Diferenciace podobných zvuků
- # Určování síly zvuků

Hry a cvičení - sluch

- # Co dělám?
- # Kde je budík?
- # Hra s krabičkami.
- # Cink, cink!
- # Návštěva lesa.
- # Jakube, kde jsi?

Hry k rozvoji hmatu

- # Rozvoj jemné motoriky
  - Mačkání papíru
  - Vytrhávání
  - Modelování
  - Stříhání
  - Navlékání
  - Práce se stavebnicí
  - Pískové stoly
  - Výroba písmen z těsta, plastelíny

Hry a cvičení - hmat

- # Co je v pytlíčku?
- # Co je to?
- # Poznej písmenko.
- # Nemocná písmenka.

Rozvoj intelektuálních schopností

- # Hry s nároky na rozvoj myšlení
  - Hádanky
  - Hlavalamy
  - Rébusy
  - Skládanky
  - Příběhy s otevřeným koncem
- # Hry na odhalování vztahů podobnosti, nadřazenosti, seskupování
- # Hry na rozvoj pozornosti
- # Hry na rozvoj paměti
- # Hry na rozvoj představivosti

Hry a cvičení - paměť

- # Kdo si zapamatuje nejvíce? (kimova hra)
- # Na zvědavého.
- # Byl jsem v lese.
- # Co mám rád.
- # Šla babička do městečka.

Hry k rozvoji pohotovosti a představivosti

- # Právě naopak.
- # Všechno lítá, co peří má.
- # Kuba řekl.
- # Je to pravda?
- # Co tě napadne? – asociační řetězce

Hry k rozvoji pozornosti

- # Co se změnilo?
- # Dokresli, co chybí!
- # Příhořívá.
- # Barevná pohádka.
- # Hledání rozdílů.

Hry k rozvoji slovní zásoby

- # Cvičení synonym
- # Procvičování zdrobnělin
- # Obrázková osnova
- # Co se stalo?
- # Co je v lese?
- # Jaký je?
- # Jako (metafory)

Kapsička

**Vklouzl klíček do vrátek,
kluk oblékl kabátek.
V kabátku je kapsička,
v té kapsičce kulička.**

Vyvození hlásky a písmene

Vyvození hlásky a písmene

- # Sluchem analyzujeme slova na slabiky a hlásky.
– **cvičení fonemického sluchu**
- # Znalost písmene jako grafického obrazu hlásky.
– **upevňujeme spojení hlásky a písmene**
- # Poznáváme čtyři tvary jedné hlásky.
- # Procvičujeme postavení hlásek ve slově.
- # Využívání nápovědných obrázků.
- # Snažíme se o zapojení všech smyslů.

Cvičení a hry

- # Práce se skládací abecedou
- # Příkládání písmen k obrázkům
- # Příkládání písmen do mřížek
- # Hledání obrázků k písmenu
- # Příkládání písmen podle diktátu

Písmenkové pohádky

- # Sklenářová, D. *Vyvozujeme písmena pohádkami*. fi Blug, 1994.
- # Horník, L. *Písmenkové pohádky*. Praha, Pansofia. 1993.

Hry na upevnění hlásek a písmen

- # Písmenko nás probudí.
- # Lovíme písmenka
  - Rybník, listy, kuřátka, vagóny, ozdoby, obláčky, dárky, motýli, lodičky,...
- # Co je to? (s náslovnou hláskou)
- # Písmenko hledá své slovo.
- # Na mazala
- # Na mimozemšťany
- # Morzeovka

Těžký úkol

**Jde Honzík smutně ze školy,
Dnes dostal těžké úkoly.
Kdopak mu, děti, radu dá,
Co všechno na –l (-k, -p, -s) začíná?**

Použitá a doporučená literatura

- # Fabiálnková, Havel, Novotná. *Výuka čtení a psaní na 1.stupni základní školy*. Brno, Paido. 1999
- # Šubová. *Pracovní listy pro počáteční vyučování čtení*. Olomouc, VUP. 1998
- # Pokorná. *Porovnej, dokresli, spojuj, rozlišuj, skládej*. Praha, BLUG. 1994
- # Santlerová. *100 didaktických her ve výuce čtení a psaní*. Brno, Spiesová. 1995
- # Kopecká. *Abeceda*. Brno, Datel. 1998